

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndc/13/2024
Identifikačné číslo spisu:	5723201002
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5723201002.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu AVEC BUILDING, s.r.o., Žilina, Terasy 3471/6, IČO: 47 236 141, proti žalovanému SAT spol. s r.o., Martin, M.R.Štefánika 16, IČO: 30 228 077, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária BURIK s.r.o., Martin, Námestie Svetozára Hurbana Vajanského 2, IČO: 52 804 364, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 7Co/40/2024, o nesúhlase s postúpením veci, takto

rozhodol:

Na prejednanie veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 7Co/40/2024 je príslušný Krajský súd v Žiline.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici postúpil spor Krajskému súdu v Žiline ako príslušnému súdu, keďže pri skúmaní príslušnosti podľa § 40 v spojení s § 34 CSP zistil, že nie je funkčne príslušný na rozhodovanie o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Martin č. k. 18Cb/16/2023-142 zo dňa 06.09.2023. Krajský súd v Banskej Bystrici je funkčne príslušný rozhodovať o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov, ktoré majú v jeho obvode sídlo (§ 34 ods. 1 CSP) a zároveň je tiež kauzálny príslušný aj na rozhodovanie o odvolaniach v konaní podľa § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) CSP. Z predloženého spisu Krajský súd v Banskej Bystrici zistil, že predmetom konania je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam špecifikovaným v petite žaloby, ktorého určenia sa žalobca voči žalovanému domáha z dôvodu, že predmetné nehnuteľnosti nadobudol dražbou realizovanou v rámci konkurzu vedeného na majetok úpadcu MISTA, s.r.o. v konkurze, Žilina, IČO: 36 403 776, v ktorom boli tieto nehnuteľnosti zaradené do súpisu oddelenej podstaty, keď vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v čase konania dražby bolo na liste vlastníctva evidované na spoločnosť NOVALIS, s.r.o., Bratislava, IČO: 44 344 660 ako záložcu, pričom voči zaradeniu predmetných nehnuteľností do konkurznej podstaty nebola podaná vylučovacia žaloba a po uskutočnení dražby nebola podaná v zákonnej lehote ani žaloba o neplatnosť dražby. Žalobca dňa 11.11.2014 predmetné nehnuteľnosti predal spoločnosti T-System, s.r.o., Bratislava, IČO: 44 685 955, pričom následne sa žalovaný v súdnom konaní domohol proti spoločnosti T-System, s.r.o. určenia vlastníckeho práva a keďže rozhodnutie z iného konania nie je účinné voči žalobcovi, v dôsledku straty vlastníckeho práva právneho nástupcu po žalobcovi skutočným

vlastníkom týchto nehnuteľností je naďalej žalobca. Predmetom sporu síce je ochrana vlastníckeho práva medzi subjektami, ktoré sú podnikateľmi v zmysle zákonnej definície § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka, avšak zo spisového materiálu nevyplýva, že by medzi žalobcom a žalovaným v súvislosti s predmetom sporu existoval akýkoľvek vzájomný záväzkový vzťah týkajúci sa ich podnikateľskej činnosti a žalobca sa určenia vlastníckeho práva domáha proti žalovanému len z dôvodu, že žalovaný sa v inom súdnom konaní domohol určenia vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam a v údajoch katastra je zapísaný ako vlastník predmetných nehnuteľností. S poukazom na uvedené Krajský súd v Banskej Bystrici bol toho názoru, že v predloženej veci s ohľadom na právnu povahu uplatneného nároku nie je daná jeho kauzálna funkčná príslušnosť podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP, keďže nejde o obchodnoprávny spor ani o spor zmenkový a šekový a nie je daná ani jeho funkčná príslušnosť podľa § 34 ods. 1 CSP, podľa ktorého je funkčne príslušný rozhodovať o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov, ktoré majú v jeho obvode sídlo.

2. Krajský súd v Žiline predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) z dôvodu jeho nesúhlasu s postúpením veci Krajským súdom v Banskej Bystrici podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) majú za to, že funkčne príslušným na konanie o odvolaní je v danom prípade Krajský súd v Banskej Bystrici. K dôvodom predloženého nesúhlasu uviedol, že podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP je Krajský súd v Banskej Bystrici funkčne príslušný na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. f) a h) CSP, teda v konaní, v ktorom bol kauzálny príslušný na rozhodnutie v obchodnoprávnom spore Okresný súd Martin. Predmetom súdneho konania je žaloba žalobcu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, a to stavby - Prevádzková budova so súp. č. XXXX postavenej na pozemku parc. č. 459/7 C KN, pozemku parc. č. 459/7 C KN, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 484 m² a pozemku parc. č. 459/8 C KN, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 897 m², ktoré sú zapísané Okresným úradom Martin, Katastrálny odbor na LV č. XXXX pre k. ú. L.. Žaloba bola doručená Okresnému súdu Martin dňa 31.03.2023 a bola zapísaná ako obchodnoprávna vec do súdneho registra „Cb“, v súlade s § 151 ods. 1 a § 163 ods. 1 písm. c) vyhl. č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení účinnom do 31.05.2023. Okresný súd Martin napadnutým uznesením č. k. 18Cb/16/2023-142 zo dňa 06.09.2023 konanie zastavil, z dôvodu prekážky res iudicata, ktorú predstavuje rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 17Cb/131/2014-415 zo dňa 30.09.2016 v spojení s opravným uznesením č. k. 17Cb/131/2014-457 zo dňa 23.12.2016, opravným uznesením č. k. 17Cb/131/2014-490 zo dňa 13.04.2017, opravným uznesením č. k. 17Cb/131/2014-514 zo dňa 14.08.2017, opravným uznesením č. k. 17Cb/131/2014-544 zo dňa 12.03.2018 a v spojení s (potvrdzujúcim) rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 14Cob/48/2020-806 zo dňa 28.01.2021. V tejto súvislosti Krajský súd v Žiline poukázal na skutočnosť, že vo vyššie uvedenom konaní Okresného súdu Martin sp. zn. 17Cb/131/2014 o podanom odvolaní rozhodoval obchodnoprávny senát Krajského súdu v Žiline, v súlade s § 34 CSP v znení účinnom do 31.05.2023 a § 164 ods. 3 písm. b) vyhl. č. 543/2005 Z. z. v znení účinnom do 31.05.2023 (register „Cob“). Rovnako o dovolaní proti rozsudku krajského súdu rozhodoval senát obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uznesenie sp. zn. 1Obdo/42/2021 zo dňa 19. apríla 2023; v zmysle Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2023 /Spr 1854/2022/ a tiež Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2024 /Spr 1885/2023/ sa do registra „Obdo“ zapisujú dovolania v obchodnoprávných veciach proti právoplatným rozhodnutiam krajských súdov).

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Banskej Bystrici a Krajskému súdu v Žiline, podľa § 43 ods. 2 CSP príslušný na rozhodnutie o príslušnosti odvolacích súdov, posúdil dôvodnosť predloženého nesúhlasu s postúpením a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Žiline s postúpením mu sporu na odvolacie konanie dôvodný nie je.

4. Podľa § 36 ods. 1 a ods. 2 CSP konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

5. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

6. Podľa § 43 ods. 1 a 2 CSP ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená. Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

7. Podľa § 34 ods. 1 CSP v znení účinnom od 01. júna 2023, ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

8. Podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP v znení účinnom od 01. júna 2023 na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici.

9. Pre posúdenie dôvodnosti nesúhlasu Krajského súdu v Žiline s postúpením mu sporu Krajským súdom v Banskej Bystrici bolo primárne potrebné ustáliť, či v danom prípade ide o obchodnoprávny spor, ktorý ako pojem procesného práva nie je v predpisoch upravujúcich konanie pred súdmi v súkromnoprávných sporoch a iných súkromnoprávných veciach (CSP) definovaný, a preto je potrebné pre jeho vymedzenie vychádzať z predpisov hmotného práva upravujúcich obchodnoprávne vzťahy a občianskoprávne vzťahy, teda zo zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „OBZ“) ako lex specialis a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) ako lex generalis.

10. Podľa § 261 ods. 1 OBZ, táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti.

11. Podľa § 2 ods. 2 písm. a) až d) OBZ, podnikateľom podľa tohto zákona je osoba zapísaná v obchodnom registri; osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia; osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov; fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

12. Podľa § 261 ods. 6 OBZ, touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy:

a) medzi zakladateľmi obchodných spoločností, medzi spoločníkom a obchodnou spoločnosťou, ako aj medzi spoločníkmi navzájom, pokiaľ ide o vzťahy týkajúce sa účasti na spoločnosti, ako aj vzťahy zo zmlúv, ktorými sa prevádza podiel spoločníka, medzi štatutárnym orgánom alebo členom štatutárnych a dozorných orgánov spoločnosti a obchodnou spoločnosťou, ako aj vzťahy medzi spoločníkom a obchodnou spoločnosťou pri zriaďovaní záležitostí spoločnosti a záväzkové vzťahy medzi prokuristom a spoločnosťou pri výkone jeho poverenia,

b) medzi zakladateľmi družstva a medzi členom a družstvom, pokiaľ vyplývajú z členského vzťahu v družstve, ako aj zo zmlúv o prevode členských práv a povinností, záväzkové vzťahy medzi členom štatutárneho orgánu a kontrolným orgánom družstva a záväzkové vzťahy medzi prokuristom a družstvom pri výkone jeho poverenia,

c) z burzových obchodov a ich sprostredkovania (§ 642) a ďalej z odplatných zmlúv týkajúcich sa cenných papierov,

d) zo zmluvy o predaji podniku alebo jeho častí (§ 476), zmluvy o úvere (§ 497), zmluvy o kontrolnej činnosti (§ 591), zasielateľskej zmluvy (§ 601), zmluvy o prevádzke dopravného prostriedku (§ 638), zmluvy o tichom spoločenstve (§ 673), zmluvy o otvorení akreditívu (§ 682), zmluvy o inkase (§ 692), zmluvy o bankovom uložení veci (§ 700), zmluvy o bežnom účte (§ 708) a zmluvy o vkladovom účte (§ 716),

e) z bankovej záruky (§ 313), z cestovného šeku (§ 720) a sľubu odškodnenia (§ 725).

13. Podľa § 261 ods. 9 OBZ zmluvy medzi osobami uvedenými v odsekoch 1 a 2, ktoré nie sú upravené v hlave II tejto časti zákona, a sú upravené ako zmluvný typ v Občianskom zákonníku, spravujú sa príslušnými ustanoveniami o tomto zmluvnom type v Občianskom zákonníku a týmto zákonom.

14. Podľa § 262 ods. 1 a 2 OBZ strany si môžu dohodnúť, že ich záväzkový vzťah, ktorý nespadá pod vzťahy uvedené v § 261, sa spravuje týmto zákonom. Dohoda podľa odseku 1 vyžaduje písomnú formu.

15. Podľa § 263 ods. 1 a 2 OBZ, strany sa môžu odchýliť od ustanovení tejto časti zákona alebo jej jednotlivé ustanovenia vylúčiť s výnimkou ustanovení § 261 a § 262 ods. 2, § 263 až § 272, § 273 ods. 1, § 276 až § 289, § 301, § 303, § 304, § 306 ods. 2 a 3, § 308, § 311 ods. 1, § 312, § 313, § 321 ods. 4, § 324, § 340a, § 340b, § 341, § 365, § 369 až § 369d, § 370, § 371, § 376, § 382, § 384, § 386 až § 408, § 408a, § 444, § 458, § 459, § 477, § 478, § 479 ods. 2, § 480, § 481, § 483 ods. 3, § 488, § 493, § 499, § 509 ods. 1, § 592, § 597, § 655 ods. 1, § 655a, § 660 ods. 2 až 4, § 668 ods. 3, § 668a, § 669, § 669a, § 672a, § 675, § 676 ods. 1 a 2, § 711, § 720, § 725, § 729, § 743 a § 771c. Strany sa nemôžu odchýliť od základných ustanovení uvedených pre jednotlivé zmluvné typy v tejto časti a od ustanovení, ktoré ustanovujú povinnú písomnú formu právneho úkonu.

16. Podľa § 118 ods. 1 OZ predmetom občianskoprávných vzťahov sú veci, živé zvieratá, a pokiaľ to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty.

17. Vecou na účely OZ sa má na mysli vec hnuiteľná i nehnuteľná. Nehnuteľnosťami sú pozemky a stavby spojené so zemou pevným základom (§ 119 ods. 1, 2 OZ).

18. V zmysle ustanovenia § 123 OZ vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

19. V zmysle ustanovenia § 132 ods. 1 OZ vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpou, darovacou, alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu, alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

20. V zmysle ustanovenia § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

21. To, či spor možno definovať ako obchodnoprávny, závisí predovšetkým od právnej povahy (právneho statusu) strán a ich vzťahu, z ktorého spor vznikol. Určujúcou normou je v tomto prípade ustanovenie § 261 Obchodného zákonníka, obsahujúce vymedzenie obchodných záväzkových vzťahov. V danom prípade žalobca a žalovaný síce zodpovedá definícii podnikateľa (§ 2 ods. 2 ObZ), preto nie je a priori vylúčené použitie ust. § 261 ods. 1 ObZ. Z dikcie ustanovenia § 261 ods. 1 ObZ je však zrejmé, že na to, aby sa určitý záväzkový vzťah mohol kvalifikovať ako obchodnoprávny, musí byť okrem požiadavky kladenej na povahu subjektov daného vzťahu splnená aj požiadavka povahy záväzku. Z hľadiska obchodného záväzkového vzťahu by muselo ísť na strane podnikateľa o výkon jeho podnikateľskej činnosti. Uvedené požiadavky musia byť splnené pri vzniku záväzkového vzťahu, v opačnom prípade o obchodnoprávny vzťah nepôjde. Z ust. § 489 Občianskeho zákonníka vyplýva, že záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

22. Najvyšší súd už vo svojom rozhodnutí z 11. decembra 2019 sp. zn. 6Ndc/15/2019 vyslovil, že pre stanovenie súdnej príslušnosti je vždy významný obsah žaloby, ktorý formuluje žalobca, teda i to, akej súdnej ochrany sa dovoľáva. V okolnostiach toho ktorého prípadu teda nepôjde o prejudikovanie meritorneho rozhodnutia vo veci samej, ale o kritéria určujúce príslušnosť súdu ako jednej z podmienok konania. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca sa voči žalovanému domáha určenia výlučného vlastníctva

k nehnuteľnosti - stavby - Prevádzkovej budovy so súp. č. XXXX postavenej na pozemku parc. č. 459/7 C KN, pozemku parc. č. 459/7 C KN, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 484 m² a pozemku parc. č. 459/8 C KN, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 897 m², ktoré sú zapísané Okresným úradom Martin, Katastrálny odbor na LV XXXX pre katastrálne územie L..

23. Na základe uvedeného je najvyšší súd toho názoru, že daný záväzkový vzťah strán síce spĺňa predpoklady pre vznik obchodnoprávneho vzťahu, a to z hľadiska účastníkov tohto vzťahu, avšak nespĺňa predpoklady pre vznik obchodnoprávneho vzťahu vzhľadom na jeho predmet, ktorým je určenie vlastníckeho práva. Na predmetný právny vzťah nemožno aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, predmet daného sporu nespadá pod vzťahy uvedené v § 261 ods. 6 a § 262 Obchodného zákonníka a nejde o žiadnu vec obchodnoprávnej agendy uvedenej v Prílohe č. 1, časť II písmeno B Spravovacieho a kancelárskeho poriadku pre súdy (vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. z 11. novembra 2005 o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy). Z uvedených charakteristík a vymedzenia predmetu sporu nebolo možné považovať spor za obchodnoprávny, ale naopak občianskoprávny spor. V danej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za nevyhnutné akcentovať, tú skutočnosť, že je bez významu a nie je určujúce pre posúdenie predmetu konania jeho vedenie v registri na Okresnom súde Martin v registri Cb, Krajskom súde v Žiline v registri Cob a na Najvyššom súde Slovenskej republiky v registri Obdo, ako obchodnoprávneho sporu. V spore ide o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, z čoho vyplýva, že tento spor nemá obchodnoprávny charakter, pretože predmet sporu nespadá pod obchodné záväzkové vzťahy uvedené v § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka.

24. Vychádzajúc z uvedeného, pretože sa nejedná o obchodnoprávny spor, ale o spor občianskoprávny, kauzálna príslušnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP v znení účinnom od 1. júna 2023 nie je za týchto okolností daná, nesúhlas Krajského súdu v Žiline s postúpením sporu Krajským súdom v Banskej Bystrici dôvodný nie je, a preto najvyšší súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.